

PATVIRTINTA

Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo
Bibliotekos generalinio direktoriaus
2026 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. B-125

**LIETUVOS NACIONALINĖS MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKOS
KORUPCIJOS PREVENCIJOS 2026–2028 METŲ
PROGRAMA**

**I. SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos (toliau – Nacionalinė biblioteka arba LNB) korupcijos prevencijos 2026–2028 metų programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, 2022–2033 metų nacionaline darbotvarke korupcijos prevencijos klausimais, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. XIV-1178 „Dėl 2022–2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais patvirtinimo“ (toliau – Darbotvarkė), 2022–2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais įgyvendinimo 2026–2029 metų planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2026 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 313 „Dėl 2022–2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais įgyvendinimo 2026–2029 metų plano patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinis planas), atsižvelgiant į Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, jai pavaldžių ir jos reguliavimo sričiai priskirtų įstaigų 2024–2026 metų korupcijos prevencijos veiksmų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2024 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. ĮV-735 (toliau – Kultūros ministerijos veiksmų planas), taip pat į Nacionalinės bibliotekos strateginį veiklos planą ir Nacionalinės bibliotekos nuostatus.

2. Programoje pateikiami korupcijos prevencijos Nacionalinėje bibliotekoje tikslai ir uždaviniai, situacijos analizė, bendrosios ir specialiosios korupcijos prevencijos priemonės bei visuomenės įtraukimo į kovą su korupcija būdai.

3. Programa yra strateginio pobūdžio dokumentas. Ji įgyvendinama pagal atskirus, trumpesniam laikotarpiui rengiamus Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus tvirtinamus korupcijos prevencijos veiksmų planus (toliau – Veiksmų planas), kuriais nuosekliai įgyvendinamos šios Programos nuostatos per visą jos galiojimo laikotarpį.

4. Programa ir Veiksmų planai nuolat peržiūrimi, pildomi ir tobulinami teisės aktuose nustatytais terminais, atsižvelgiant į Nacionalinės bibliotekos strateginio veiklos plano pasikeitimus, Nacionalinio plano bei Kultūros ministerijos veiksmų plano įgyvendinimo pažangos vertinimo rezultatus. Naujas Veiksmų planas rengiamas ir tvirtinamas taip, kad būtų užtikrintas nepertraukiamas Programos nuostatų įgyvendinimas per visą jos galiojimo laikotarpį, įskaitant paskutinius Programos galiojimo metus. Kultūros ministerijai patvirtinus naują, su Nacionaliniu planu suderintą jai pavaldžių įstaigų korupcijos prevencijos dokumentą, arba patvirtinus Nacionalinę kultūros darbotvarkę iki 2040 metų, Programos nuostatos peržiūrimos ir prireikus tikslinamos. Visi suinteresuoti subjektai per visą Programos ir Veiksmų plano įgyvendinimo laikotarpį gali teikti pasiūlymus dėl jų nuostatų.

**II. SKYRIUS
SITUACIJOS ANALIZĖ, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI**

5. Korupcija – piktnaudžiavimas įgaliojimais siekiant naudos sau ar kitam asmeniui viešajame ar privačiame sektoriuje. Programoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme, Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatyme ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

6. Programa yra tęstinis dokumentas, perimantis ir plėtojantis ankstesniais laikotarpiais Nacionalinėje bibliotekoje įgyvendintų korupcijos prevencijos programų nuostatas. Rengiant Programą atsižvelgta į ankstesnės programos įgyvendinimo rezultatus, Nacionalinėje bibliotekoje atliktus (ar Specialiųjų tyrimų tarnybos, Valstybės kontrolės, vidaus audito atliktus) vertinimus, taip pat į Nacionalinio plano stebėsenos rodiklius, aktualius Nacionalinės bibliotekos veiklos sričiai.

7. Nacionalinėje bibliotekoje šiuo metu:

7.1. paskirtas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Nacionalinėje bibliotekoje atsakingas asmuo;

7.2. Nacionalinė biblioteka dalyvauja Specialiųjų tyrimų tarnybos iniciatyvos „Skaidrumo akademija“ veikloje, kuria siekiama sudaryti galimybę valstybės ir savivaldybių įstaigoms bei įmonėms keistis gerąja patirtimi kuriant korupcijai atsparią aplinką;

7.3. įdiegtas vidinis informacijos apie pažeidimus teikimo kanalas (el. paštas pranesk@lnb.lt), kuriuo darbuotojai ir kiti su Nacionaline biblioteka susiję asmenys gali pranešti apie jiems žinomus, planuojamus, daromus ar padarytus korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus;

7.4. sustiprinta viešųjų ir privačių interesų derinimo stebėsenos ir kontrolė;

7.5. darbuotojai skatinami ugdyti antikorupcines kompetencijas Specialiųjų tyrimų tarnybos e. mokymo platformoje ir Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos parengtose mokymuose Privačių interesų registre (toliau – PINREG).

8. Įgyvendinant Programą, didelis dėmesys skiriamas antikorupcinės kultūros palaikymui, dovanų politikai ir antikorupcinio sąmoningumo ugdymui, prioritetą teikiant tiek esamiems, tiek naujai į Nacionalinę biblioteką priimtiems darbuotojams. Siekiant tobulinti antikorupcinės vadybos sistemą, didinamos už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingų darbuotojų kompetencijos, dalyvaujant tiksliniuose mokymuose, ir skatinami gerosios praktikos mainai su kitomis institucijomis.

9. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu, Nacionalinė biblioteka įgyvendina viešųjų pirkimų politiką ir atlieka jų priežiūrą. Korupcijos prevencijos priemonėmis papildomai siekiama užtikrinti viešųjų pirkimų skaidrumą, efektyvumą ir kokybę bei tobulinti Nacionalinės bibliotekos darbuotojų kompetencijas korupcijos prevencijos srityje.

10. Programos **tikslas** – užtikrinti ilgalaikę, kryptingą ir veiksmingą korupcijos prevencijos ir kontrolės sistemą Nacionalinėje bibliotekoje, išaiškinti ir šalinti prielaidas korupcijai atsirasti, užtikrinti racionalų, skaidrų ir tikslinį Nacionalinei bibliotekai skiriamų valstybės biudžeto ir kitų lėšų panaudojimą.

11. Programos **uždaviniai**:

11.1. vykdyti nuolatinę, kryptingą korupcijos prevencijos politiką ir užtikrinti veiksmingą Veiksmų plano nuostatų įgyvendinimą;

11.2. organizuoti ir įgyvendinti korupcijos prevenciją prioritetinėse ir kitose Nacionalinės bibliotekos veiklos srityse, nurodytose Veiksmų plane;

11.3. kurti korupcijai ir bet kokio pobūdžio neteisėtai įtakai atsparią aplinką bei ugdyti Nacionalinės bibliotekos bendruomenės narių nepakantumą korupcijai;

11.4. nustatyti galimus korupcijos rizikos veiksnius ir imtis priemonių jiems pašalinti ar sumažinti;

11.5. užtikrinti veiksmingą viešųjų ir privačių interesų derinimą bei tinkamą reagavimą į gautus pranešimus apie galimus pažeidimus;

11.6. skatinti visuomenės ir Nacionalinės bibliotekos bendruomenės įsitraukimą į korupcijos prevenciją.

12. Programos įgyvendinimo veiksmingumas vertinamas pagal šiuos kriterijus:

12.1. Veiksmų plane numatytų priemonių, įvykdytų per nustatytus terminus, skaičių (dalį);

12.2. teisės aktų nustatyta tvarka užfiksuotų pranešimų apie galimas korupcinio pobūdžio veikas Nacionalinėje bibliotekoje skaičių ir jų nagrinėjimo rezultatus;

12.3. Nacionalinės bibliotekos darbuotojų, dalyvavusių antikorupcinio švietimo priemonėse, skaičių (dalį);

12.4. kitus Veiksmų plane nustatytus vertinimo rodiklius, susietus su Nacionalinio plano ir Kultūros ministerijos veiksmų plano uždaviniais.

III. SKYRIUS KORUPCIJOS PREVENCIJA

13. Korupcijos prevencijos tikslas Nacionalinėje bibliotekoje – užtikrinti, kad LNB vykdoma veikla būtų nešališka, skaidri ir atspari korupcijai, užkirsti kelią korupcijos pasireiškimo galimybėms atsirasti, taip pat nuolat vertinti (auditu ar kitomis priemonėmis) procedūras ir vidaus teisės aktus, galinčius sudaryti prielaidas neteisėtiems veiksams atsirasti.

14. Korupcijos prevencijos priemonės taikomos Nacionalinėje bibliotekoje:

14.1. Programa ir Veiksmų planas;

14.2. teisės aktų ar jų projektų, kuriais reguliuojami Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme nurodyti visuomeniniai santykiai, antikorupcinis vertinimas;

14.3. informacijos apie asmenis, siekiančius eiti ar einančius pareigas Nacionalinėje bibliotekoje, teikimas Specialiųjų tyrimų tarnybai (asmenų antikorupcinis patikrinimas) teisės aktų nustatyta tvarka;

14.4. Nacionalinės bibliotekos antikorupcinio elgesio taisyklės (elgesio kodeksas), kuriuose įtvirtinti darbuotojų skaidraus ir antikorupcinio elgesio standartai bei dovanų politika;

14.5. darbuotojų viešųjų ir privačių interesų derinimas ir jų deklaravimas; šių deklaracijų priežiūrą teisės aktų nustatyta tvarka vykdo Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (toliau – VTEK);

14.6. darbuotojų švietimas bei informavimas apie korupcijos prevencijos Programos įgyvendinimą;

14.7. galimybė teikti pranešimus apie pažeidimus (informaciją apie korupcinio pobūdžio veikas) vidiniu informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu, užtikrinant asmenų, pateikusių tokią informaciją, apsaugą Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo nustatyta tvarka;

14.8. nustatytų korupcijos atvejų ir jų prevencijos priemonių įgyvendinimo rezultatų viešinimas.

15. Korupcijos rizikos analizę Nacionalinės bibliotekos veiklos srityse, kuriose nustatyta didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, teisės aktų nustatyta tvarka gali atlikti Specialiųjų tyrimų tarnyba. Nacionalinė biblioteka savo iniciatyva gali atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą konkrečiose veiklos srityse, be kita ko, Veiksmų plane nurodytose prioritetinėse srityse.

16. Korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą Nacionalinėje bibliotekoje koordinuoja ir kontroliuoja Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus paskirtas darbuotojas (atsakingas asmuo), kuris rengia Programos ir Veiksmų plano įgyvendinimo pasiūlymus ir, esant nurodymui, teikia Kultūros ministerijai, Specialiųjų tyrimų tarnybai bei kitoms institucijoms teisės aktų nustatytą informaciją apie Programos ir Veiksmų plano įgyvendinimą. Pranešimus apie galimus korupcinio pobūdžio pažeidimus, pateiktus vidiniu

informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu, nagrinėja Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus įsakymu paskirtas kompetentingas subjektas Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo nustatyta tvarka.

17. Organizuodama ir vykdydama viešuosius pirkimus Nacionalinė biblioteka vadovaujasi viešuosius pirkimus reglamentuojančiais teisės aktais, užtikrina pirkimų skaidrumą, sąžiningą konkurenciją ir racionalų lėšų panaudojimą.

18. Nacionalinės bibliotekos darbuotojų antikorupcinis švietimas ir informavimas:

18.1. nepakantumo korupcijos apraiškoms ugdymas – neatskiriama darbuotojų švietimo dalis;

18.2. užtikrinamas darbuotojų dalyvavimas korupcijos prevenciją įgyvendinančiuose mokymuose, seminaruose ir kituose renginiuose, be kita ko, Specialiųjų tyrimų tarnybos e. mokymų platformoje;

18.3. Nacionalinė biblioteka pagal galimybes prisideda organizuojant ir įgyvendinant antikorupcinio švietimo priemones, skirtas platesnei visuomenei, įskaitant Nacionalinės bibliotekos vartotojus.

19. Nustačiusi galimai korupcinio pobūdžio atvejų, Nacionalinė biblioteka nedelsdama informuoja Specialiųjų tyrimų tarnybą ar kitas kompetentingas institucijas teisės aktų nustatyta tvarka; korupcinio pobūdžio teisės pažeidimo tyrimą teisės aktų nustatyta tvarka toliau atlieka kompetentingos teisėsaugos institucijos.

IV. SKYRIUS

INFORMACIJOS SKLAIDA, VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR PARAMA

20. Siekdama informuoti visuomenę apie korupcijos prevencijos priemones bei įtraukti visuomenę į kovą su korupcija, Nacionalinė biblioteka įgyvendina šias priemones:

20.1. Nacionalinės bibliotekos interneto svetainėje skiria nuolatinį puslapį (skiltį) „Korupcijos prevencija“, kuriame skelbiama informacija apie turimus informacinius išteklius korupcijos prevencijos tema, atsakingą asmenį bei naujai priimtus su korupcijos prevencija susijusius teisės aktus;

20.2. skelbia pranešimus apie įgyvendinamas antikorupcines priemones bei metodinę medžiagą korupcijos prevencijos klausimais;

20.3. sudaro sąlygas interneto svetainės lankytojams teikti pranešimus korupcijos prevencijos klausimais;

20.4. tobulina pranešimų apie galimas korupcijos apraiškas Nacionalinėje bibliotekoje teikimo tvarką ir procedūras.

V. SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

21. Programa įgyvendinama pagal atskirus Veiksmų planus, kurių rengimo, tvirtinimo, keitimo ir atskaitomybės tvarka nustatyta pačiuose Veiksmų planuose.

22. Programos įgyvendinimo pažangą kasmet apibendrina atsakingas asmuo ir teikia Nacionalinės bibliotekos generaliniam direktoriui.

23. Programa įsigalioja ją patvirtinus Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus įsakymu ir galioja iki 2028 m. gruodžio 31 d. arba iki naujos Nacionalinės bibliotekos korupcijos prevencijos programos patvirtinimo.